

A mai javaslatok fontos lépést jelentenek az agrárpolitika jövője irányába. A KAP reformjáról szóló munka 2010.04.12-én vette kezdetét, majd ezt követően a Bizottság közleményt bocsátott ki. A Parlamentben elfogadott Lyon és a Dess jelentés nagyon fontos szerepet játszott abban a nyilvános eszmecserében, amelyet a Bizottság a közleményről folytatott. A folyamat során világossá vált, hogy a Közös Agrárpolitikát újra kell definiálni, illetve meg kell találni az egyensúlyt a KAP finanszírozását lehetővé tevő európai uniós polgárok és a mezőgazdaság között, amely mindnyájunk élelmezését biztosítja.

A javaslatok főbb pontjai:

KÖZVETLEN KIFIZETÉSEK ÉS PIACI INTÉZKEDÉSEK (1. pillér)

Minden európai gazdálkodó versenyképességének biztosítása az élelmiszer ellátás biztonsága érdekében.

A versenyképesség szempontjait gazdasági kontextusban is vizsgálni kell. A 90-es évek elvárásaival ellentétben ma az árak és a gazdálkodók jövedelmének ingadozása, illetve az éghajlatváltozás hatásai jelentenek új kihívást.

A **közvetlen kifizetések** jelenlegi rendszere nem megfelelő, a történelmi rendszer elvesztette a hatékonyságát, átláthatóságát és hitelességét, ezért paradigmaváltásra van szükség. A javaslat ezért egy új, testre szabottabb modellt bevezetését célozza. A referencia év 2014 lesz, ami azt jelenti, hogy a rendszer a kifizetéseknél termelési, illetve egyéb adatokat is figyelembe vesz. A konvergencia szint eddig az európai átlag kilencven százalékát vette figyelembe. Az új európai mezőgazdasági politikát ugyanakkor be kell ágyazni az új költségvetési tervidőszakba, figyelembe véve a realitásokat.

A Közös Agrárpolitikának hozzá kell járulnia a fenntartható mezőgazdaság megteremtéséhez, a sokszínűség megőrzéséhez, amely igény életre hívta, hogy a támogatások terén objektív differenciálásra van szükség.

Ezért a Bizottság a következő mechanizmusokra tesz javaslatot:

- **evolútív közvetlen kifizetések:** Ezt a strukturális intézkedést a fiatal gazdálkodónak

nyújtott specifikus támogatások egészítik ki. A tagállamok eszközei 2 százalékos mértékig mobilizálhatók, az intézkedés a maximum 25 hektáron gazdálkodókat támogatja. Ez a mechanizmus a demográfiai kihívásokra kíván választ adni, hiszen Európa szerte komoly kihívást jelent a fiatalok vidékről való elvándorlása.

- **kapcsolt támogatások:** E támogatás keretében a tagállamok saját eszközeiknek 5 százalékát az első pillérből a hátrányos helyzetű területeken gazdálkodók támogatására fordíthatják. Célja a nagyobb igazságosság és az élelmiszerbiztonság megteremtése. Ezzel párhuzamosan a hátrányos helyzetű területek illetve a vidéki területek maximális támogatása 300 euró/hektárra emelkedik.

A fő- vagy mellékállásban gazdálkodók meghatározása és az igazságosság jegyében a Bizottság az **aktív gazdálkodó** fogalmának definíciójára tesz javaslatot. Aktív gazdálkodó, aki közvetlenül mezőgazdasági tevékenységben vesz részt, illetve a mezőgazdasági és természeti értékek igazgatásával, működtetésével foglalkozik.

A Bizottság javaslata szerint a támogatásokat **degresszív módon** kell kialakítani, 150 ezer euró összegtől a 300 ezer eurós plafonig. Ez a mechanizmus egyrészt az európai mezőgazdaság sokszínűségét ismeri el, másrészt elősegíti az új munkahelyek létrejöttét, mivel a bértömeg a degresszivitási küszöbötől levonásra kerül.

Az új Közös Agrárpolitika olyan versenyképességet kíván megteremtteni, amely mind a gazdasági, mind az ökológiai szempontoknak megfelel. A környezetvédelem és a közjavak előállítása fontos prioritás. A gazdálkodókat arra kell ösztönözni, hogy - a hosszú távú versenyképességre törekedve - fenntartható termelő módszereket alkalmazzanak. A

"zöldítésre"

irányuló

intézkedések a hosszú távú élelmiszerbiztonság célját szolgálják. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, a növényi kultúrák diverzifikálása, a hegyi legelők, a biológiai sokféleség és a változatos vidéki térségek megőrzése rendkívül fontos, ezek az intézkedések pedig sem a hatóságok, sem a gazdálkodók számára nem jelentenek túlzott terheket.

A reformcsomag szintén fontos célkitűzése a **tudás alapú mezőgazdaságot** támogató javaslat, amelynek segítségével a gazdasági és ökológiai szempontok hatékonyabban összeegyeztethetők. Ezen megfontolások alapján született meg a javaslat arra, hogy a mezőgazdasági kutatásra előírányzott összeget az új pénzügyi tervidőszakban megduplázzuk. Célja, a mezőgazdaság és a tudomány világa közötti kapcsolat megerősítése, illetve ez a javaslat egy innovációs partnerség lényegi elemét is

képezi.

A mezőgazdasági termelés az élelmiszerlánc leggyengébb láncszeme. Ezért minden területen, amelyre a szerződés hatálya kiterjed, a gazdálkodók számára biztosítani kell a **szerveződés** lehetőségét. A tagállamok kötelezettsége, hogy a **szakmai szövetségeket, több ágazatot ötvöző szervezeteket** elismerjék, ösztönözzék. A Bizottság javaslatának új eleme, hogy ezeket a lehetőségeket az ágazat egészére kiterjedjenek. Ennek kapcsán a versenyszabályokat is meg kell vizsgálni, biztosítva a termelői szervezetek számára, hogy termelésüket a piaci igényekhez igazítva tervezhessék meg, ezáltal kevésbé legyenek kiszolgáltatva az esetleges válsághelyzeteknek.

A **válságkezelés** hatékonyabbá tétele érdekében a javaslatokban egy 3,5 milliárd eurós krízisalap létrehozása szerepel. A Bizottságnak lehetőséget kell biztosítani, hogy válsághelyzetben sürgősségi intézkedéseket fogantosszon, azonnal reagálhasson. Ennek eszközei a biztonsági háló, intervenció, tárolás, vagy extra intézkedések lehetnek, amelyek még részletes kidolgozásra várnak. A válságmenedzsment célja, hogy megakadályozza a krízisek teljes ágazatra való kiterjedését, kiegyenlítse az ingadozásokat.

A versenyképesség szempontjából az új mezőgazdasági politikának az elaprózódást is meg kell akadályoznia.

Következő szempont a **hatékony kormányzás**. A Bizottság arra tesz javaslatot, hogy a Bizottság és a tagállamok közötti partneri szerződések alapján hatékonyabb kormányzást vezessenek be a mezőgazdasági alapok és a vidékfejlesztési alap eszközeinek felhasználása során. Ezáltal a programok alkalmazása egyszerűbbé válik. Nagyon fontos a vidékfejlesztési illetve a strukturális alapokkal való koherencia megteremtése.

VIDÉKFEJLESZTÉS (2. pillér)

Az új KAP-ban a tagállamoknak a régi tengelyes rendszer követése helyett nagyfokú rugalmasságra nyílik lehetőségük. Az agro- környezetvédelmi vagy a Leader intézkedésekre vonatkozó kötelezettségvállalások a jövőben is megmaradnak. A megfelelő kormányzás a következő időszakban lehetővé teszi a mezőgazdasági ágazat modernizációját, az új magáninfrastruktúra illetve a mezőgazdaság infrastruktúrájának kiépítését, ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a gazdálkodók a mezőgazdasági tevékenység mellett egyéb vidékfejlesztési tevékenységeket is folytassanak. A tagállamok szektorális, specifikus alprogramokat

fogadhatnak el. Új intézkedések kerülnek bevezetésre annak érdekében, hogy rugalmasabban, testre szabottabban felelhessenek meg a különböző igényeknek.

Ezek az intézkedések 6 prioritást szolgálnak:

- az innováció támogatása,
- a versenyképesség növelése,
- a szervezetek és a kockázatmenedzsment megerősítése,
- az ökológiai rendszerek támogatása,
- a források hatékonyabb kihasználása, és
- a szociális integráció támogatása.

Ide tartoznak a fejlettebb tudástranszferre, a különböző információs rendszerekre irányuló intézkedések, amelyek mind a tudás alapú mezőgazdaságra vonatkozó csomag elemeit jelentik.

Egy további elem a **minőségi mezőgazdaságot** segít megteremteni. Ennek keretében lehetőség nyílik arra, hogy üzemegységként 3 ezer euróval támogassuk a minőségi intézkedéseket és a tanúsítványozást. Ezen felül a mezőgazdasági befektetéseket is támogatást élveznek majd, így biztosítva a tagállamok számára, hogy nagyobb segítséget nyújtsanak a fiatal gazdálkodóknak, a hátrányos helyzetű területeken gazdálkodóknak, illetve a kollektív innovációk esetében. Támogatandó az új termékek piacra jutása, a "kis szereplők", helyi Leader csoportokat megerősítése is. Ezen felül egy új intézkedés, a "farm and development" eszközén keresztül támogatható a fiatal gazdák új gazdaságainak alapítása, amely a kisgazdálkodókat arra ösztönzi, hogy diverzifikálják tevékenységüket, akár nem mezőgazdasági tevékenység irányába is. Erre az intézkedésre előirányozható összeg 70 ezer euró.

A KAP kiemelten kezeli a **horizontális megközelítést**, hiszen minden intézkedés egy közös célt, az **egyszerűsítést** szolgálja.

Ennek megfelelően az 500-1000 eurós támogatásokat sokkal egyszerűbben lehet majd folyósítani.

Az intézkedések ellenőrzése során biztosítani kell az átláthatóságot, ugyanakkor el kell kerülni a túlzott bürokratikus terheket.

A jó mezőgazdasági és gazdasági gyakorlatok csoportjai 15-ről 8-ra csökkennek, illetve a "statutory management requirements" közül 5 törlésre kerül, amely a jogosultság tekintetében is nagyobb átláthatóságot eredményez.

A bokrok, facsoportok és egyéb tájegységi elemek a támogatások során 7 százalékos ökológiai kulccsal vehetők majd figyelembe.

A **vita** során **Dess** (Néppárt) hangsúlyozta, hogy a Bizottság javaslatairól a képviselők csak a KAP finanszírozási feltételeinek ismeretében alakíthat ki valódi álláspontot. A közvetlen kifizetések, elosztási arányokat nem tartja megfelelőnek. Aggályosnak ítélte a bürokratikus terhek növekedését, üdvözölte az innováció ösztönzésének javaslatát, és kiemelte, hogy a második pillérben valóban több rugalmasságra van szükség.

Capoulas Santosnak (Szocialisták és Demokraták) a javasolt agrárkölségvetéssel kapcsolatban jelentős fenntartásai vannak. Emlékeztetett rá, hogy 2014 után az új tagállamok számára a "phasing in" szakasz lezárul, ezt követően pedig még nagyobb szolidaritásra lesz szükség. A redisztribúció és a közvetlen kifizetések konvergenciája tekintetében nem tartja kielégítőnek a javaslatokat. A "zöldítéssel" és a környezetvédelmi kritériumokkal, illetve azzal, hogy a mezőgazdasági termékeket közjavakként vegyék figyelembe, a szocialista frakció egyetért, azonban kiemelte, hogy a közvetlen kifizetések körében is megfelelő kompenzációt kell juttatni. Véleménye szerint a bürokrácia csökkentésében nagyobb erőfeszítéseket is tehetne a Bizottság. Üdvözölte, hogy csak a valóban arra jogosult gazdák jussanak támogatásokhoz.

Lyon (Liberálisok és Demokraták) üdvözölte a támogatások célzottabb elosztását, a fiatal gazdák támogatását szolgáló eszközöket, a nagyobb rugalmasságot, a KAP egyszerűsítését és a tagállamok közötti egyensúly megteremtését. A "zöldítés" tekintetében azonban élesen bírálta a Bizottság javaslatait.

Nicholson (Európai Konzervatívok és Reformerek) véleménye szerint a zöldítő intézkedések, amelyek jelenleg a második pillérben érvényesülnek, elégségesek. Üdvözölte a válságra való gyorsabb reagálást szolgáló javaslatot, illetve az aktív gazda definícióját, hozzátéve, hogy ezt minden tagállamnak saját adottságaihoz mérten kell megállapítani.

Hausling (Zöldek) szerint megfelelő irányba mutatnak a javaslatok, azonban bizonyos, "zöldítéssel" és fenntarthatósággal kapcsolatos intézkedéseket kritikusabban kell kezelni. Hiányolta egy európai proteinst stratégia, fenntartható szójatermelés kereteinek kidolgozását. Üdvözölte a plafonok kialakítását, illetve ennek a munkahelyteremtéssel kapcsolatos aspektusát. Elmondta, hogy számos tagállam nem ért egyet az újraelosztási rátákkal, ezért ebben a kérdésben még heves vitákra kell számítani. Rámutatott, hogy az élelmiszerek 30 százaléka a szemétben végzi, ezért az élelmiszereket hatékonyabban kell felhasználni.

Fontana (Szabadság és Demokrácia Európája) kérdést tett fel arra vonatkozóan, hogy azok a tagállamok, amelyek regionális struktúrával működnek, hogyan alkalmazzák a gyakorlatban a vázolt rendszert. Hangsúlyozta, hogy a magas minőségű termékeket mindenképpen piacra kell juttatni. Újra felhívta a figyelmet arra, hogy nagyon nehéz az európai gazdáknak előírni a fenntartható gazdálkodást, miközben a Bizottság Marokkóval olyan megállapodást köt, amely lehetetlen helyzetbe hozza a fenntartható fejlődést támogató gazdákat.

Rubiks (Egységes Európai Baloldal/ Északi Zöld Baloldal) frakciója nevében aggályosnak tartotta, hogy a Bizottság javaslatai alapján a társadalmi egyenlőtlenség továbbra is fennmarad. Kiemelte a bürokratikus terhek általi nehézségeket, illetve felhívta a figyelmet, hogy a Balti térség országai, közülük Lettország még 2020-ban is csak az EU átlag 52 százalékát kapják közvetlen kifizetésként, hangsúlyozta, hogy ezt az igazságtalanságot fel kell számolni.